

СЕКЦІЯ 4 ТЕОРІЯ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ ТА ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Наталія ВИНАР

Тернопільський національний економічний і соціальний університет

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ І СОЦІАЛЬНИМ І СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ З ОСОБЛИВИМ СТАТУСОМ

Питання визначення ефективності будь-якого процесу є одним із найскладніших наукових завдань, як в методологічному, так і прикладному аспектах, що пов'язано з проблемою формування обґрунтованих критеріїв ефективності, необхідністю зменшення впливу людського суб'єктивного чинника у формуванні об'єктивного судження про її рівень. Особливо ця складність виявляється при дослідженні ефективності управління територіальними економічним і соціальними системами різних ієрархічних рівнів, що обумовлено їх просторовою полівекторністю, структурною багатоелементністю, динамічністю внутрішнього й зовнішнього середовища їх функціонування та розвитку. Серед цих систем необхідним є виокремлення територій з особливим статусом (ТОС) з огляду на їх важливість, як особливого полігону здійснення економічної діяльності й сфери життєдіяльності людини, дослідницького об'єкту, що залишається маловивченим з позиції управлінської та економічної науки.

Традиційно ефективність управління економічним і соціальним розвитком ТОС розглядається з позиції ефективності управлінської діяльності органів місцевого самоврядування, що є дещо обмеженим підходом, оскільки не враховує те, що місцевий економічний і соціальний розвиток є продуктом діяльності різних управлінських суб'єктів. Враховуючи теоретичну концепцію ієрархічності управління економічним і соціальним розвитком територіальних спільнот базового рівня як економічної системи [1], ефективність управління ТОС ми пропонуємо розглядати за такими зрізами, що формують інтегровану ефективність управління місцевим економічним і соціальними розвитком:

1) *глобальним*, що передбачає врахування впливу загальносвітових економічних процесів та наднаціональних інститутів на економічний і соціальний розвиток ТОС. Критеріями цієї ефективності є рівень інтегрованості муніципальної економічної системи у світову економіку, участь в прикордонному економічному співробітництві, наявність зарубіжних міст-партнерів, рівень зарубіжних інвестицій у розвиток муніципальної економіки, участь ТОС як економічних суб'єктів в міжнародних економічних форумах та виставках тощо;

2) *національним*, як практичної проекції державної муніципальної політики на рівень ТОС. До критеріїв її ефективності можна віднести ступінь централізації управління місцевим економічним і соціальним розвитком, наявність та якість реалізації державних муніципальних програм, характер міжбюджетних відносин у вертикальному розрізі, ступінь диференційованості місцевого економічного розвитку за регіонами країни, рівень законодавчо-нормативного забезпечення управління місцевим економічним і соціальним розвитком, характер адміністративно-територіального устрою країни на низовому рівні, врахування інтересів ТОС у формуванні та реалізації загальнодержавних стратегій економічного розвитку;

3) *регіональним*, що окреслює дієвість управлінських впливів з боку управлінських суб'єктів субнаціонального рівня. Серед критеріїв регіональної ефективності управління місцевим економічним і соціальним розвитком варто виокремити ступінь врахування інтересів базових громад в процесі формування та реалізації регіональної економічної

політики, рівень залучення управлінського потенціалу ТОС до управління економічним і соціальним розвитком регіону, наявність та дієвість територіальних асоціацій органів місцевого самоврядування;

4) *муніципальним*, що безпосередньо визначає ефективність муніципальної економічної політики, яка формується й реалізується територіальною громадою та сформованими нею органами місцевого самоврядування. Критеріями цього зрізу ефективності є абсолютний та відносний рівень валового продукту місцевої економічної системи, в т.ч. на душу населення, рівень економічної активності територіальної громади, підприємницький клімат в ТОС, наявність муніципальної стратегії економічного розвитку та тактичних інструментів з її реалізації, рівень модерності місцевої економічної політики, рівень використання технологій муніципального менеджменту;

5) *мікроекономічним і соціальним*, що визначає ефективність управлінської діяльності організацій, які здійснюють свою економічну діяльність в ТОС. Її критеріями є показники фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності, узгодженість стратегій та бізнес-планів організацій з муніципальними стратегічними документами, участь підприємницького сектору в реалізації місцевої економічної політики, частка податків і зборів, що сплачують суб'єкти місцевої економічної системи в місцевий бюджет, в загальному обсязі бюджету, рівень конкурентоздатності продукту організацій, розташованих в ТОС.

Бар'єрами визначення інтегрованої економічної ефективності ТОС є недосконалість загальнодержавної статистики щодо ТОС та безпосередньо муніципального статистичного моніторингу, низький рівень економічної грамотності суб'єктів управління місцевим економічним і соціальним розвитком, відсутність державної муніципальної політики та точковість й хаотичність економічної політики органів місцевого самоврядування.

Список літератури:

1. Монастирський Г. Теоретико-методологічні засади модернізації технологій управління економічним і соціальним розвитком територіальних спільнот базового рівня / Г. Монастирський // Вісник ТНЕУ. – 2008. - № 4. – С. 36-48.

Наталія ГАЛИШ

Тернопільський національний економічний університет

ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ СТРАТЕГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ВИРОБНИЦТВА ДЕРЕВНИХ ПЕЛЕТ

У сучасних умовах розвитку економічної системи нашої держави, виробничим підприємствам стає все важче відстоювати свої конкурентні позиції на ринку товарів та послуг. В зв'язку з тим, що реальний сектор економіки на сьогодні все більше витісняється комерційними підприємствами та посередницькими структурами, а ринок України переповнений порівняно дешевими (хоча й не завжди якісними) імпортними товарами, перед вітчизняними виробниками постає гостра проблема реформування власних виробничих процесів на основі стратегічного управління [1].

Стратегічне управління – багатоплановий, формально-поведінковий управлінський процес, який допомагає формулювати та виконувати ефективні стратегії, що сприяють балансуванню відносин між організацією та зовнішнім середовищем, а також досягненню визначених цілей [2]. Основна ціль стратегічного управління підприємством полягає у формуванні головної стратегії управління, що включає ряд функціональних стратегій та комплекс управлінських рішень, які забезпечують успішну реалізацію у довгостроковій перспективі.

Відтак, виробничу стратегію будь-якого підприємства, в тому числі і підприємств, що спеціалізуються на виготовленні деревних пелет та гранул, доцільно формувати враховуючи наявні у підприємства ресурси (фінансові, матеріальні, інформаційні, технічні та